

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belkőzép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, belkőzép-utca 11. szám,

ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetési és hirdetési pénzek, valamint a reclamatiók.

Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Előfizetési felhívás.

Gazdasági tanulmány. III. Szentersébeti Szakáts Péter. Egy 100 holdas erdélyi birtok okszerű berendezése, kezelése és jövedelmeztetése. III. Kolcza Sándor. Diesért őszibarack fajták.

Rövid szakközlemények.

Tejtakarmányozás és tej-pótszer lovak részére — Redélyfák neveléséről. — Jefferson-szilva. — Redélyzet mellé kitünő francia őszi barackfajok. — Chili-salétrom a konyhakertben. — A hesseni légy. — Miért olyan könnyű súlyok baromfiaink?

Vegyesek.

Jövő héten tartandó országos vásárok. — Peronospora ellen való védelemről szóló szabályrendelet — Gabona vásár Bécsben. — Kisbirtokosok gazdasági és háziipar kiállítása Martonvásáron. — Budapesti gypjuaukció — Románia termése. — Dongafakivitelünk Franciaországba. — Gyümölcskiállítás Szent-Pétervárott. — A primási birtokok bérbeadása. — Árpavásár Galgóczon.

**Piaczi értesítő.
Hirdetések.**

Gazdasági tanulmány.

III.

Egerestől — Mező-Telegdig.

Egeresi szemlénk ideje alatt némi aggodalom mentünk keresztül. Hét óra tájban sűrűen hullani, szitálni kezdett az eső és nem fölösleges aggodalom töltötte el társaságunkat, tudva, hogy az esős idő tanulmányi kirándulásunk teljes sikerét kockáztatná.

Azonban, mint reggeli vendég, nem tartott soká, az ég azurja kitisztult, a melyről egész pompájában ragyogott le a reggeli napsugár

Vonatunk kigyózá, itt-ott merész kanyarulatokkal, erő-en zakatolva iramlik tova, jeletül annak, hogy bérceink közt nagyobb munkát kell kitejtenie, mint az alföld rónáján.

Délelőtt 11 óra után pár perczel a mozdony hosszú füttyölése jelezte, hogy Mezőtelegden vagyunk.

Kiszállva Sátor Miksa gyáros és Telegdi Lajos nagybirtokos uraknak mutatkoztunk be, a kik Mezőtelegd csinos kis város előljáró tisztviselőivel voltak szivesek ránk várakozni; a kiknek kölcsönösen szintén bemutatattván, az állomástól egyenesen az ennek szomszédságában levő Satori-féle műtrágyázási kísérleti telep megszemlélésére indultunk.

Ezen kísérleti tér létesítése és hozzá a hely megválasztása igen helyes volt. Közvetlen a vasut mellett, minden ott átutazó gazdának a figyelmét magára vonja.

Maga ezen kísérleti tér 65 méter széles és 80 méter hosszú, vagyis térmérték szerint 5200 mtr. (= 1445.6 öl), a vasutal párhuzamosan.

A mult évben lett alapítva és két irányu beosztást nyert.

A vasutra merőlegesen 8 párczellára osztott be, egyenként 65 méter ho szuszágban és 10 méter szélességben, mihez képest minden egyes párczella területe 650 mtr. (= 180.7 öl) Ezek nyugatról keletre számozva, a következő műtrágyázásban részesültek 1893. április hó 13-án:

az I. sz. párcz kapott 40 kl Thomas-salakot,

a II. sz. p. semmit,

a III. sz. p. 20 klgrm. szuperfoszfátot,

a IV. sz. p. 55 klgrm káli sóval kevert Thomas salakot,

az V. sz. p. 35 klgr kalisóval kevert szuperfoszfátot,

a VI. sz. p. 55 klo. káli sóval kevert Thomas salakot,

a VII. sz. p. 35 klo káli sóval kevert szuperfoszfátot,

a VIII. sz. p. 45 klo. szárított marha trágyával kevert Thomassalakot.

Az így elszort különböző műtrágyák hatásának kipróbálása szempontjából, a kísérleti tér az előbbi parcellák hosszával ellenkező irányban ismét 7 parcellára hasított, a melyeknek hossza 80 mtr, szélessége pedig 9.3 mtr Területük egyenként 743 mtr. (= 207 öl.)

Ezen parcellákban a következő növények termeltettek 1893-ban:

I. kukoricza, II. buza, III. zab, IV. árpa, V. repce, VI. búkköny, VII. here.

A trágyázásnak a leirt módon való megtörténtéről a község előljárósága és több uri egyén által aláirt jegyzőkönyv vétetett fel.

A folyó évben az egész kísérleti telep fehér mustárral vettetett be, a mely daczára a kedvezőtlen időjárásnak igen szép fejlődést mutatott. A trágyázatlan rész, mint gyöngébb, éles határral kivált.

A trágyázás alkalmával jelen volt urak közül szemlénk közben szintén többen jelen voltak és előadásuk szerint, a mult évi termelvényeknél, a műtrágyázás feltünő nagy hatást mutatott; holott — nyilatkozatuk szerint — ezen különben is rossz természetű talaj, ember emlékezet óta, álló trágyát nem kapott

Ezen kísérleti telep környékén látott szőlő és fokbagyma is igen szép fejlődésben vannak, a melyek szintén műtrágyával lettek ellátva.

Kár érte, hogy az adatok fel nem jegyzettek, valamint, hogy a parcellákba a mustár helyett, váltogatva, az idén is nem ugyan azon növények vettek, a melyek a mult évben szolgáltak a kísérletezésre. Ezekből még több tanulság lett volna nyerhető

A kísérleti tér illeten beosztása minden esetre igen praktikus és mindazoknak, a kik hasonló ki-

sérleteket kívánnak tenni, a Satori urak kísérleti telepének beosztási módját igen ajánljuk.

Ezután az ugyancsak Satori Miksa és Mór urak tulajdonát képező ásvány örlő, a-zfalt és műtrágya gyárat szemléltette meg társaságunk.

Az, hogy a kisebb-nagyobb, de akár egy mászás nagyságu követ is hogyan tördeli tojás és dió nagyságu darabokra a Satori urak gyárában egy arra szerkesztett hatalmas gép s az így összetört mészke emelő gép által hogyan vitetik az örlő malomokba s örlés után hogyan lesz megszállva, hogy az egészen finom liszt legyen stb., bár fölötte érdekes, de gazdasági motivummal nem bír.

Epen azért erről csupán annyit kívánunk megemlíteni, hogy a sok modifiaión átment mészkeből nyert liszt, az aszfalt készítéséhez használtatik.

Maga a burkolatra használt aszfalt ugyanis egy kevert anyag. Az e célra szolgáló ásvány anyagból nyert aszfalt anyaghoz, az ugynevezett bitumenhez, a mely egy fekete félszilárd anyag, adnak 75 % mészke lisztet s így arra alkalmas hengeralku nagy üstökben gőzerővel eszközölt folytonos kavarási közben, 3—4 óra hosszaiig magas hőfok mellett főzik. Ez alatt egy sűrű folyó sötét szürke anyaggá válik, a melyet lapos, nyolcz szögletes formákba öntenek s hagyják a mig megkeményedik. Ez a burkolatra használt aszfalt, a mely istállók s más gazdasági épületek talajának burkolására is igen tartós és olcsó anyag.

Megszemléltük a Satori urak gyáranak, a műtrágya gyártásra ujonnan épült s a legujabb technikai vívmányok igénybe vételével berendezett osztályát.

Nevezetes itt az, hogy az épület emeleti részében van egy belől kiolmozott sok hektoliter őr-tartalmu medence, a melybe a gyártáshoz szükséges kén-savat alulról fölszivattyuzzák. Ebből egy csap megnyitásával a kén-savat a helyiség közepén beágyalt egy nagy tölcészerű edénybe eresztik, a melybe előzetesen csontliszt bocsátatik és gőzerőre alkalmazott keverővel a két anyag jól összekevertetik. Annak utána egy földszinti teljesen zárható kamrába bocsátatik, a mely 4 waggon őr-tartalommal bír és pár napig ott hagyatik, a mig a kén-sav a hatását teljesen kifejti, miután a mellette levő raktárba hányják száradás és forgalomba hozatal végett.

Ennek az eljárásnak az az előnye, hogy a kén-sav csipős gőze a vegyi processus alatt nem bántja a munkások szervezetét, annak elvezetéséről különben is gondoskodva lévén.

Szemlénk ezzel itt befejezést nyert s a Satori ur nem tágitó szivesége folytán vendégszerető asztalánál egy második villás reggelit is jó étvágygyal elfogyasztattunk.

TARLÓRÉPAMAG,
MUHARMAG,
POHANKA,
PAPRIKAKÖLES,
MUSTÁR,

Raffiaháncs, 5 kilós postacsomag, bérmentve 3 forint 90 kr.

Mauthner Ödön

MAGKERESKEDÉSÉBEN, BUDAPESTEN.

Ennek utána Satori urtól köszönettel bucsút véve, *Telegdi Lajos* nagybirtokos ur szíves vezetése mellett, a saját, vagyis a *Telegdi József és Lajos* urak tulajdonát képező uradalmat és szeszgyárat szemléltette meg a társaság

Ez egy minden tekintetben helyesen és okszerűen kezelt uradalom, helyes elveken nyugvó vetés forgókkal és virágzó állattenyésztéssel s állathizlalással

Kellemesen győződött meg erről társaságunk a látottak folytán. Gyönyörű kalászos és kapás növények voltak szemlélhetők a jól művelt földeken.

Az uradalomnál a czélszerűen és haszonnal alkalmazható gazdasági gépek és eszközök általános használatnak örvendenek.

A kukoriczát és egyáltalán a kapás növényeket fogatos erővel házilag művelik. Junius 25-én — szemlénk napján — már töltögették a tengerit, a repczét pedig javában csépelelték.

A repczét jégverés károsította, miért a különben szép nagy repcze, természetesen, nem kielégítően eresztett

Láttunk egy igen praktikus szerkesztett repcze hordó szekeret, a *Telegdi Lajos* ur constructioja. Ugy van szerkesztve ugyanis, hogy az egész alig $\frac{2}{3}$ részének szélességét, két oldalt leereszthető és tetszés szerint ismét felhajlítható oldalrészek képezik, hogy így a keskeny mezei utakon való szállítása, valamint a fészerben való elhelyezése könnyebben és kis térfoglalással eszközölhető legyen.

Az uradalomnak napi 7 hectoliter szesztermeléssel bíró gazdasági szeszgyára lévén — a mely csin, a helyes berendezés és lehető legtökéletesebb kibaszolás tekintetében, bármely gazdaságnak mintául szolgálhat — ezzel kapcsolatosan nagy marhahizlalás is üzetik.

Ambár a gyár bent van a községben, a tisztaság és más gazdasági czélszerűség szempontjából a marhahizlaló kint van a gazdaságban.

Szemlénk alkalmával 400 drb hizó ökrök állott istállón, a mely háromszoros séllességben és háromszoros fődélszerkezettel úgy van építve, hogy a belépő, az összes állatokat az istálló bármely pontjáról könnyen áttekintheti és azok gondozását ellenőrizheti.

A hizó ökröket, igen csekély rész kivételével, hazarészünkből — Erdélyből — szerzik be. Takarmányozásuk a következő:

Kapnak darakonként:

Reggel: 1 klo. szénát, 45 klo. moslékot vegyítve, 1 klo. széna szeeskával és 1 klo korpával.

Délben! 2. klo. darát gőzzel főzve. Ehez jön minden 10 napban 5 klo. só 120 drbra számítva.

Ezenkívül minden 4-ik nap egy-egy drb. ökrök kap 8 gramm sót.

Este ugyanazon takarmányt kapják, mint reggel, hasonló mennyiségben.

Ilyen takarmányozás mellett a teljes hizás 5—6 hónap alatt eléretik és befejezést nyer.

A göbolyók Bécsben értékesíttetnek.

Érdekesnek tartjuk itten föllemlíteni, hogy a telegdi uradalom összes belső épületei villannyal világíttatnak. A körületekintő tulajdonosok a rendelkezésükre álló vízi erőt e célra igen előnyösen kihasználják és miként értesültünk olcsobba kerül, mint a petroleum világítás. Amellett a rendkívüli tisztaság és kényelem.

M. Telegden mondhatni egész idő alatt a *Telegdi József és Lajos* urak szíves vendégszeretetének voltunk részesei. Már az állomásnál saját fogataik vártak a társaságra és vendégszerető kastélyaikban igazi magyar barátsággal s szívélyességgel fogadtak.

Társaságunk este 9 óra után a legkellemebb emlékekkel távozott kedves körükből és őszinte köszönettel adózik szíves vendégszeretetükért.

Szentorzsóboti Szakáts Péter.

Egy 100 holdas erdélyi birtok okszerű berendezése, kezelése és jövedelmeztetése.

Az „Erdélyi Gazda” szerkesztősége által 40 korona pályadíjjal jutalmazott pályamű.

Jelige: „A ki jól vet, jól arat.”

Irta: *Kolcza Sándor.*

III.

A jövedelmet illetőleg már az eddigiekből kitűnik, hogy egy ilyen birtok ekép való okszerű kezelése milyen jövedelmet adhat a gazdának és pedig azt mondhatjuk állandó jövedelmet.

De nézzük, hogy miért kell így és nem másképp berendezni ezen birtokot.

Mert már fekvése magával hozza a beosztását, hogy miért választunk 6-os fordát oka, mivel ha többet veszünk, a fordák igen komplikáltak lesznek, ha pedig kevesebbet, akkor nem lehet a természetű növényeket kellőleg elhelyezni, mert a főczél az, hogy földeinket megkíméljük a hamar való ki-merüléstől, már pedig ilyen forda és ilyen trágyázás mellett ugyszólva a mennyit elvettünk, annyit vissza is pótolunk a földnek.

Hogy miért természetünk annyi takarmányt, annak oka az, hogy ha piaci növényt termelnénk többet, nem tudnók földjeinket kellőleg javítani, mivel a közel fekvő városban trágyát venni nem lehet.

Azonkívül még ma az egy lóher magot kivéve piaci növényt haszonnal termelni nálunk alig lehet, míg az állattartáskivált jól megválogatott egyedekkel kielégítő eredményt ad az erdélyi gazdának.

Nézzük tehát sorban az egyes tenyésztési ágakat. Először is a szarvasmarhákat nézve, azt kérdezhetté valaki, minek tartunk épen magyar fajta szarvasmarhát, mikor más jó fajta külföldi marha is elég van már ma. Én mind erre azzal válaszolok, hogy ezen több oldalú kibaszolást más fajta nem bírná oly jól ki, mint épen a magyar fajta szarvasmarha. Hisz vegyük csak azt, hogy mennyi jó takarmányt és mily nagy gondozást igényelnek a külföldi fajta tehének, fordítsuk csak ezt a gondot jól megválasztott magyar fajta egyedekre, majd meglátjuk, hogy ilyen körülmények közt jobban beválllik és bármely fajtánál több jövedelmet ad, mert ez nem oly kényes és nem is oly igényes. Azt is kérdezhetté valaki, hogy mért kell a fejős tehéneket jármazni, s miért nem használunk ökröket, azért mert a tehén tejből igen szép összeg pénz kerül be. Most ha vesszük egy tehén évi átlagát 150₀ literre, melyet még ma kisvárosunkban 7—8 krral igen jól lehet értékesíteni, kikerül egy évben 100—120 frt egy tehén után, most vegyük, hogy kettő medőn marad, mégis 10 drb. után kapunk 1000—1200 frtot. De ott van a borju és azonkívül még gazdasági munkáinkat is elvégzi, még pedig ilyen birtokon minden megerőltetés nélkül. A borjuk után is szép kis összeg kerül be, feltéve, hogy minden évben nyerünk 12 drb. tehén után 9—10 drb. borjut. Most minden évben, hogy marha állományunk létszáma állandó legyen, elkell adni 9—10 marhát, melyből 4 drb. mint java korában lévő 8—9 éves tehén kerül ki, még pedig vagy mint borjazók, vagy mint kis borjasok. Mégis inkább ajánlható borjazón eladni egy pár forint különbséggel, mert esetleg a borjazásnál baj érheti és akkor sokat veszít az értékéből, egy ily tehén még ma is meg ér 100—150 frtot a 4 drb. pedig = 400—600 forint.

Van még 1 drb. 3 éves bika, melyet 200—260 frton még ma is lehet értékesíteni, azonkívül még 3 drb. növendék állat, lehet bika vagy úszó, mely két éves korában megér 50—60 frtot, ebből is kikerül 150—180 frt.

Tehát a tehének után tejből 1000 frt.	
borjazó tehénből	400 „
bikából	200 „
növendék állattól	150 „
Összesen	1750 „

Most nem számítva még a munkát, sem a trágyát a mit produkálnak, esik egy tehénre 146 frt jövedelem átlag. Én azt mondom, hogy bármiképp is használjuk ki ökreinket, ilyen viszonyok közt ennyi jövedelmet kimutatni nem tudunk.

Tehát a tehének ilyen képen való tartása igen előnyös úgy a gazdára, mint a gazdaságra nézve. Azt kifogásolhatnák még, hogy fejős tehénnel szántani, trágyázni és a behordást végezni nem lehet, de én azt mondom, hogy igen is lehet, mert négy tehén egy szekeret akár egy ekét jól elbir, azonkívül hosszú utat nem kell, hogy megtegyjen, mivel csak a major körül végzendő minden. A gyorsabb munka végzésére ott van a lófogát, még az az eset sem állhat be, hogy hát ha épen akkor borjuzik le, midőn vetni kellene, ott van 12 drb. és ebből 4 mindig van tartalékban, a járás a tej mennyiségére épenséggel nincs befolyással, mert egy kis mozgás úgy is kellene

A lovakat pedig azért tartunk lipiczai fajtát, mivel a nyerendő csikókat akár, mint tenyész anyagot, akár mint leendő kocsli lovakat igen jól megfizetik, hogy pedig miért tartunk kancza lovat, nem pedig heréltet, azt könnyen belátni, dolog kevés van csak a boronálás és könnyű fuvarozáson kívül semmi. A csikójuk által igen szép hasznot adnak pl. 2 drb. 2 éves csikóért megkapunk 150—180 forintot. Így egy kanczára esik 300—360 frt. Így tehát jól megfizetik a rájuk fordított gondot és takarmányt, míg a heréltől nem kapunk ugyszólván semmit.

A sertéseket okvetlen kell tartanunk, mivel a gazdaság szükségleteinek fedezésére is sok kell belőlük, s hogy ezt némiképp viszapótoljuk, azért többet tartunk, mint a mennyi a háztartáshoz szükséges, hogy mért tartunk szőke mangaliczát oka annak az, hogy ennek a husa igen izletes, a piaczon keresett kivált a hizott süldő. Nem kényes és mégis elég hizékony és a takarmányt jól értékesíti. 6 drb. tenyész-koczára egyszeri malacoztatással számítunk egyre 5 darabot és lesz 30 drb malacz, ebből most 3 kocza malacsot kiválasztunk tenyész koczána és minden harmadik évben kimustráljuk a két öregebb koczát, helyettük jön a két fiatal fölbugatot kocza. Kiveszünk még 3 drb. kanmalaczt tenyészkanaknak és ezekből a melyik legjobban fejlődik azt megtartjuk az öreg kan helyett és az öreg bejön a hizóba, a más két kan pedig, mint tenyész kanok adatnak el. A ház szükségére hizalunk 10 drbot, melyből 3 a már említett öreg és 7 drb. pedig 2 éves süldő, tehát a ház szükségére felhasználunk 10 drb., így jut minden évben 20 drb. hizott süldő eladásra, melynek párjáért 50—60 frtot adnak, akkor 10 pár után lesz 500—600 forint bevételünk, ez pedig teljesen fedezi az egész állomány takarmányát.

Hátra volna még szólni a baromfiakról és pedig, hogy mért használunk itt keresztteztést még pedig Langshán fajtával és házityukkal. Elismert dolog, hogy házi tyukjaink igen aprók, de husuk izletes, míg a langshan nagy testű állat és így keresztteztve igen jó utódokat ad. Azt mondhatnák, akkor mért nem használunk tiszta Langshant; azért mivel durva csontu, szűk mellű és nem oly izletes a husa fiatal csirke korában, mint a házi paraszt tyuké, igaz hogy jobb tojó, de ezt a jó tulajdonságot öröklik a keresztteztés utáni utódok. De ezek csak ilyen gazdasági viszonyok és klima mellett válnak olyan jól be, mint az erdélyi.

Valjon megérdemli-e ezen ág a tenyésztést én határozottan állítom, hogy meg s még pedig igen szép jövedelmet ad a gazda zsebébe, ha nem restel egy kissé utánnuk járni, ez pedig áll az egyedek jól megválasztásából, jó takarmányozásból és télen elég meleg ólakról való gondoskodásból.

Tartunk 50 drb. tojó tyukot és számíthatunk egyre-egyre évente 150 drb. tojást ebből 3 drbot 2 kron értékesítve lesz 2 frt 60 kr. egy tyuk után; az 50 drb után pedig 130 frt, azonkívül kétszeri költetés után nyerünk egy tyuktól átlag 20 drb. csirkét, melyet páronként fiatalon 40 - 50 kron értékesíthetünk, így a 10 pár ára 4—5 frt. Így egy jó tyuk után kikerül 4—5 frt és az ötven után pedig 200—250 frt, most tojás és csirke együtt 330 - 380 frt ez pedig igen szép összeg a nem sok fáradságot igénylő ág után.

Mutassuk ki tehát az állattenyésztési ág jó vedelmét:

Szarvasmarhából	1750 frt.
Lovakból	300 „
Sertésekéből	500 „
Baromfiakból	250 „
Összesen:	2800 „

A piaczi növényekből pedig:

Lóher mag 1 kh. ad 1—5 q akkor 12·5 kh. = 18·75 q 1 q. = 50 frt akkor 18 75 q = 937·50 forint.

Buza 1 kh. ad 8 q. akkor 12·5 kh. = 100₀₀ q. 1 q. = 6 frt akkor 600₀₀ frt

Rozs 1 kh. ad 8 q. akkor 12·5 kh = 100₀₀ q 1 q. = 5 frt, akkor 500₀₀ frt.

Összesen . 2037 frt 50 kr.

Az állattenyésztési ágból várható 2800 frt. —

A piaczi termények után pedig 2037 „ 50 kr.

Összesen 4837 frt 50 kr. nyers jövedelem.

Ezen összegből esik 1 kat. holdra 48 frt 37 kr. a mi pedig a mi viszonyaink közt igen jó eredménynek mondható.

Részletesebben nem bocsátkozhattam bele az egyes részek tárgyalásába, a kitézött szakközlemény szűkre szabott tere miatt De ha a termelési összes költségeket megközelítőlegesen a nyers jövedelem 75—80%-ában föl vesszük, akkor a tiszta jövedelmet 967—1209 frt körül vehetjük fel

Igazolva van tehát számakkal is az, hogy ezen birtok ilyen berendezése és ekképpen való kezelése legokoszerűbb és legjövődelmesebb

Ezen jövedelem állandósága függ az évek időjárásától, de elmondhatjuk még azt is, hogy igen nagy rész jut a sikerből a szorgalom, felügyelet és a munkának. Beteljesül azon mondás „Segits magadon s az isten is segít rajtad.“

A hol a gazda jelen van, ott minden rendben van, azért mondják: „a gazda szeme hizlalja a marhát“. Legyen tehát ott a gazda mindenütt, minden munkálatnál, csak akkor lesz teljes sikere munkálkodásának, s a mit maga elvégezhet sohse bizza másra.

Ha Istenbe vetett bizalommal munkánkat jól végeztük, könnyebben elviseljük a csapásokat is hisz végül is „Ember tervez Isten végez“

(Vége.)

Dicsért őszbaraczk fajták.

Két dicsért őszbaraczk fajtát ismertettünk meg lapunk olvasóival. Az egyik a *Venus emlí* őszbaraczk, mely egyike a legnagyobb s a legszebb fajoknak. Hazája Franciaország s eredeti neve Teton de Venus Igen régi és mégis alig felülmúlt gyümölcsfaj pedig Merlet francia pomologus már 1667 ben leírta.

Irodalma igen gazdag, 38-an irták le a német, francia és angol pomologusok közül s mindnyája első rangú gyümölcsnek ítélte, a mi igen nagy di-

cséret mindenesetre egy gyümölcsfajra. A gyümölcs magassága vagyis hossza 80—100 milliméter szélessége 75—80 mm., méltán mondható tehát gyümölcse igen nagynak. A nyél üregje igen széles és sekély, a gyümölcs héja vastag, szőrös, könnyen lehuzható s eleintén fehéreszöld, később zöldes-sárga; napos oldala teljes megérésnél élénk rózsaszínű, barnán márványolva és szétmosva, a mi a gyümölcsnek nagyszerű és pompás kinézést kölcsönöz. Husa könnyű, magbavaló s fehér, csontárja körül pirosas; igen lédus, édes, finom savanykáságtól kisérvé. Szárazabb években lisztes és száraz hussal bír, a mi értékét kissé csökkenti. Csontárja nagy és erős, felső végén hegyes, alsó nyeles végén tompa és veresbarna A gyümölcs oldalvonala hasas oldalán barázdája sekély s közepén jobban kiszélesedő; hátoldalán vékony, előreálló és alul kiszélesedő Fája igen erősen nő, hosszú sárgászöld, ritkán barnavörös vesszőkkel. Levelei hullámosak, nagyok, finoman fogazott szélűek, apró barnásfekete mirigyekkel Virága igen kicsiny, halvány rózsaszínű s a virágzás vége felé lilarózsaszint vesz fel. Porodái kicsinyek s nem kiálló. Redélyzet (treillage) mellé igen jól alkalmazható s gyümölcseivel a redély mellett oly igéző kinézéssel bír, a mely a pomologust úgy mint a laikus gyümölcsfakedvelőt elragadja.

A Venus emlí mindenesetre oly őszibaraczk-faj, melynek egyetlen gyümölcsöskertből sem volna szabad hiányozni. Alkalmas ez a nagyban termelésre is és ha a német pomologiai kongresszus Németországra ezen fajt melegen ajánlotta mennyivel ajánlatosabb lehet e faj hazai gyümölcsészeinknek, midőn mi sokkal szelidebb s az őszibaracznak jobban megfelelő, méztartalomban gazdag talajban bővelkedünk.

Érés ideje Németországban október eleje, Franciaországban nálunk szeptember vége s szárazabb években már szeptember hó közepe Szárazabb talajban jobban terem, nyirkosabban és szilvára nemesítve erősebben hajt; de nem lesz oly termékeny.

Egy másik dicsért őszibaraczk a „Brigg vörös májusi baraczk-ja“ (rouge de May de Brigg), melyet a Pomologische Monatshefteben Lucas F. a következőleg ismertet:

Midőn körülbelül 15 év előtt az első amerikai korai őszibaraczkok nálunk is polgári jogot nyertek, felette örvendettünk, hogy már július közepén érett őszi baraczkokat kaphatunk és joggal lettek általánosan ajánlva, mivel fájuk sokkal tartosabb, mint sok francia fajtának. Évről-évre mindig korábban érők lettek behozva, legutobb májusi őszibaraczk névvel és így már májusban érik. Hogy a mi zordabb klimánk alatt, mikép történik meg a tapasztalatok fogják megmutatni, a róla kapott feljegyzések szerint azonban a legkorább érő őszibaraczk. Transon freres-től már 1886-ban hozattam és 1890-ben nyertem az első gyümölcsöket egy cserépbe ültetett fáról június végén teljesen kifejldve.

Transon azt mondja róla: a gyümölcs 21—22 cm. kerületű, a legnagyobb az összes korai őszi baraczkok között és kiváló minőségű. Az egyedüli gyümölcs, mely már májusban piacra vihető.

Ezen fajta előállítója „Brigg ur“ sokkal korábban adja el gyümölcseit mint bárki más és a korai érését tekintve egyedüli gyümölcs. Itt cserépben és kissé hajtva június végén értek meg. Husa nagyon lédus, fehéres-sárga, gyengén fűszerezett.

Rövid szakközlemények.

— **Tejtakarmányozás és tej-pótszer lovak részére.** Lefölözött tej adagolása, különösen nehezebb fajtához tartozó csikóknak, kitünőnek bizonyult. Legjobb a tejbe a lenmagnyálból (mely egy rész lenmag és hat rész vízből áll) kezdetben egy theakanálnyit, majd fokozatosan többet keverni. Gyenge és öreg lovak erősítésére is kitünő e pótszer. Amerikában csikóknak következő keveréket készítenek: 100 kg. lenmagpogácsa, 100 kg. tengeri, 100 kg. zab, 200 kg. lenese, 100 kg. buza, mely keveréket finomra őrlik és megszitálják s ezután 10 kg. czukrot, 5 kg. sót és 2½ kg. görög széna-, kömény- és ániszag-keveréket adnak hozzá. Ezen elegyből hideg vízzel sürt pépet készí-

tenek, ezután több forró vizet adnak hozzá és tejmelegre lehűtve takarmányozzák fel. Vemhes kanca és beteg lovaknak is kitünő táplálék ez.

— **Redélyfák neveléséről.** A redélyfák nevelését nálunk igen elbanyagolják, pedig nem nagy munkával és gondozással a gazdaság mellékjövödelme növelhető. Megfelelő talaj és éghajlatnál a kellő metszéssel úgy a körte-, mint az almafácskák már a harmadik évben meglehető termést szolgáltatnak. A redélyfák természetlenségének oka leginkább a célszerűtlen metszésben kereshető. A mellékajtásokat virágbimbók fejlesztésére indítandó az őszi, ellenben azon célból, hogy a fácskáknak szép alakot adhassunk, a tavaszi metszés szükséges. Redélyfakkal kis területről is igen szép és tetemes mennyiségű gyümölcs nyerhető. Védőfalak kitünő szolgálatot teljesítenek a redélyfák nevelésénél. A Neckarvölgyből ezer és ezer mázsa gyümölcsöt szállítanak el, mely egy rendkívüli bevételi forrása a népnek. Majd minden faluban, minden falon redélyfák láthatók. A házak déli oldalain kajszin- és őszibaraczk-, az északi oldalakon alma-redélyfák ültetvék. Összel a vevők nagy számban érkeznek, mert egy gyümölcsféléből nagyobb mennyiséget beszerezhetnek.

— **Jefferson-szilva.** Ezen szilva a tojásdad alakú szilvák közé mesterséges rendszer szerint a gömbölyű szilvák közé soroztatott. Gyümölcse zöldessárga, tulérés mellett sötétsárga s a napos oldalán a fa állóhelye szerint többé-kevésbé vörös foltok s pontokkal bír. Husa sárga, lédus, kellemesen édes s melegebb években zamatos is, nedves években azonban, — midőn minden szilva hagy valami kívánni valót izre nézve — kissé izetlen. A német gyümölcsészeti társulat ezen szilvafajtát ajánlandó kevés fajok közé érdemesnek tartotta felvenni s terjesztésre ajánlani. Egy hibája van s ez abból áll, hogy hidegebb vidékeken husa nem válik el csontárjától. Izre nézve különben a nagy ringlóhoz igen hasonlít s épen azért midőn a ringlóévad elmúlik, a Jefferson bátran elfoglalhatja annak helyét a gyümölcsasztalon szeptember elején. A fa az iskolában bár erősen nő, később állandó helyre kiültetve, mérsékelt növéstől lesz s épen ez az oka, hogy nagyon bőtermővé válik.

— **Redélyzet mellé kitünő francia őszi baraczkfajok a következők:** Alexis Lepère, Bonouvrier, Précocé, Louise, Early Rivers, Galand, Gros-sé Mignonne hative, ugyanaz közönséges, Madeleine rouge, Madeleine ou de Courson, szép máltai vagy hasonlón név szép párisi, Pucelle de Malines, Précocé d'Harper, Précocé de Halle, Précocé rouge de Mai és Baron Dufour.

— **Chili-salétrom a konyhakertben.** A chili-salétrom csekély nedvesség mellett is könnyen oldódik és ezért különösen kedvező a hatása száraz természetű talajon. Len, répafélék, spenót, spárga-tök, uborka, gumós és hagymás növények, gyümölcsfák és szőlő dus terméssel jutalmazzzák a chili-salétrom alkalmazását. A chilisalétromot feltrágyául kell használni, szamoczára és uborkára nem előbb, mint akkor, midőn az 5-ik levelük kifejldött. Az alkalmazás szórva történik, de 60 grammnál többet nem szabad egy négyszög méterre venni.

— **A hesseni légy. (Cecydomya destructor)** Az idén Európaszerte pusztít. Nálunk is nagy kiterjedésben lépett fel. Ez egy kis légy, a mely a szunyoghoz hasonló alakú és nagyságu. Potroha fekete vonalakkal van tarkítva. Az álcza színe sárga 3½ milliméter hosszúságot ér el. Egy évben két nemzedék jó létre. Egy tavaszszal, egy ősszel. Az álcza a gabona bütyke táján a levél alá húzódik és pedig kezdetben egészen a föld mellett levő bütyök-nél, később föllebb s összerezgja a szarát, a mely ennek következtében a legkisebb szél által letöretik. 1871-ben nagy pusztításokat vitt végbe Franciaországban. Mintegy 15 évvel ezelőtt Észak-Amerikában vitt végbe nagy pusztításokat, 1886-ban Angliában lépett föl. A rákövetkező években sem Francia, sem Angolországban nem jelent meg. A helyes vetés-forgó, vagyis a kalásznak megszakítását egyéb növényekkel tartják a legjobb ellen-szernek.

— **Miért olyan könnyű sulyuk baromfiaink?** Mert a tenyésztők nem gondolnak a vérfelfrítésre, és rokonvérben tenyésztnek. Ez az oka

a tenyésztésnek; mert késő ősszel és a télen a baromfiak nincsenek jól elhelyezve, csak ritka kivétel a hol tisztességes, alkalmas ólra találunk; mert a takarmányozás hiányos; sok gazdasszony azt tartja, a baromfi keressen magának élelmet, nő hiszen szépen volnánk, ha emlős házi állatainkat is a keresésre utalnók, és végre, mert a rokonvérben való tenyésztés mellett sem vállogatja meg a legtöbb tenyésztő a tenyész állatokat. A könnyű súlyú baromfinak alig van értéke a kivitelnél.

Vegyes közlemények.

— **Jövő héten tartandó országos vásárok:** Jul. 22. Kovászna, Kőhalom — 23. Gyula, Gyula-Fehérvár, Kőhalom — 24. Gyula, Gyula-Fehérvár, Hadad. — 25. Gyula-Fehérvár, Kőhalom, Sz.-Ujvár, Sz. Nagyfalu. — 26. Gyula Fehérvár, Parajd, Sz. Nagyfalu. — 27. Buza, Szerdahely. — 28. Buza, Déva.

— **Peronospora ellen való védelemről** szóló szabályrendelet. A m. kir. belügyminiszter a földművelésügyi m. kir. miniszterrel egyetértőleg Székesfehérvár szab. kir. városnak a peronospora viticola elleni védekezés tárgyában alkotott szabályrendeletét jóváhagyta. A szabályrendelet szerint a védekezés a szokásos időben az eddigelő hatályosnak ismert rézgálicz-oldatok, azurin vagy ezután felfedezendő megfelelő szerek használatával, minden szőlőültetvény birtokosára nézve kötelezővé tétetik. A ki a köteles permetezés teljesítését elmulasztja s a rendőrkapitány erre vonatkozó írásbeli felhívásának sem tesz 3 nap alatt eleget, annak szőlőjében a permetezés az illető fél költségére hivatalból eszközöltetik. A permetezés foganatosítását a hegy-mesterek, illetve lovas csőszök ellenőrzik.

— **Gabona vásár Bécsben.** Az osztrák cs. kir. kereskedelemügyi ministeriumtól nyert hivatalos értesítés szerint a XXII. nemzetközi gabonavásár f. évi augusztus hó 27- és 28-ik napjain fog Bécsben megtartatni.

— **Kisbirtokosok gazdasági és háziipar kiállítására** Martonvásáron Fehérmegye gazdasági egyesülete a fehérmegyei gazdasági egyesület védnöksége mellett f. évi augusztus hó 12—15-ig tartó időközben kiállítást rendez Martonvásáron. A kiállítás 5 csoportból áll, nevezetesen 1. Talajművelési eszközök 2. Terménytisztító gépek és eszközök 3. Takarmány-előkészítő 4. Gazdasági kézi eszközök és 5. Háziipar eszközök csoportjából. A kiállítás tartama alatt naponta szakfelolvasásokat és gyakorlati előadásokat fognak tartani. A kiállítás iránt érdeklődőknek részletes felvilágosítást ad a „kiállítási igazgatóság” Martonvásáron.

— **Budapesti gyapjuaukció.** A Haller M. és Társa budapesti gyapju bizományi cég által a kereskedelmi miniszterium felügyelete alatt rendezett gyapjuaukciók első napja július hó 12-én tartatott meg a kereskedelmi testület termében. Az aukció megnyitásán jelen volt: a kereskedelemügyi miniszter képviselője dr. Ballai Lajos miniszteri titkár, a földművelésügyi miniszterium részéről dr. Máday Izidor miniszteri osztálytanácsos és Szánthó Menyhért gazd. intéző, az országos magyar gazdasági egyesület részéről dr. Rodiczky Jenő és Jeszenszky Pál stb. Az aukciót a Heller cég főnöke nyitotta meg, üdvözölve a kereskedelemügyi és a földművelésügyi miniszteriumok s az országos magyar gazdasági egyesület kiküldötteit s hangsúlyozta, hogy úgy a termelők, mint a fogyasztók érdekében szívesen fáradoztak ezen első aukció létrehozásában, mely mindkét fél érdekét leginkább van hivatva megóvni; majd dr. Ballai Lajos miniszteri titkár szólott, hangsúlyozván, hogy ezen aukció a kereskedelemügyi miniszterium ellenőrzése mellett tartatik meg s kilátásba helyezte, hogy az esetben, ha ezen aukció sikerül, ugy a jövőben ezen aukció még szélesebb alpra lesznek fektethetők. Az aukcióra összesen 328,023 kg. háton mosott, 81,660 kilogramm zsiros és 16,315 kilogramm gyárilag tisztított, összesen 425,998 kilogramm gyapju szállított be a cég által e célra bérelt Luczbacher-féle árucarnokokba, melyből a mai aukcióra 93,675 kilogramm háton mosott, 70,110 kg.

zsiros és 7815 kilogramm gyárilag mosott gyapju került. Az árverés igen élénk volt, s egyes gyapjakat igazán magas áron fizettek. Legnagyobb volt a kereslet a háton mosott finom gyapju iránt, melyért 100 kilogrammonként 2 százalék bemázsálást számítva 100, egészen 240 frtig fizettek. Hátonmosott cigája gyapjuért 90—98 frtot adtak. Zsiros gyapju iránt csekély volt az érdeklődés, s az aukcióra került árnak csak mintegy fele kelt el 37—43 frton mázsánként. Szintugy csekély volt az érdeklődés a gyárilag mosott gyapju iránt, melyet mázsánként 200—219 frtig fizettek.

— **Románia termése.** Romániában az aratás nagy részt be van fejezve, s az eredmény a tavaszi kedvező kilátásokhoz képest mintegy 20—25% -al csökkent. Azokon a vidékeken is, a hol esett az eső, rossz a termés, mert annyi rozda és üszög, mint az idén mutatkozik, évtizedek óta nem volt Romániában. A rozda különösen nagy kárt okozott a dombosabb, illetőleg hegyi vidékeken, nevezetesen a Moldvában, a hol a termésnek 30—40 százaléka többnyire rossz minőségű. Az aszály a sík földeken, főképp pedig Dobruzsában a termést mintegy 50 százalékkal redukálta. Egyes kivételek vannak ugyan Romániában, a hol a termés középserű és azon felüli, de a romániai búzatermes az 1893-ik évi termés nagyságát nem éri el. Az összes várható eredményt 15—20 millió hektoliterre becsülik. A folytonosan tartó szárazság és asszály a kukorica termését hátrányosan befolyásolja. A takarmány ára — a rossz és kevés takarmánytermés folytán — állandóan emelkedik.

— **Dongafakivitelünk Franciaországba.** Dongafakivitelünk Franciaországba évről-évre emelkedik s az összes dongafa szükségletét ugy szólna Ausztria-Magyarország fedezi. A múlt évben Franciaország dongafabevitelére 1 millió 575 ezer mázsa volt, melyből Ausztria Magyarország 1 millió 303 ezer mázsát szállított. Legerősebb versenytársaink Észak-Amerika és Oroszország. Előnyünk azonban hogy az anyagunk nagyon jól van megmunkálva s így jobb kelete is van; szlavóniai dongánkhoz leginkább a podoliai donga hasonlít, de megmunkálása rosszabb amannál. Az amerikai donga minőség tekintetében nem versenyezhet a magyarországgal, habár az ottani erdők kihasználásával nagy mennyiségben lesz piacra hozható s jól is van megmunkálva. Minősége folytán csak fehér borok tartására használható.

— **Gyümölcskiállítás Szent-Pétervárott.** A földművelésügyi m. kir. miniszterium elhatározta, hogy folyó évi szeptember hó 22-én Oroszországban tartandó gyümölcskiállításra a magyar gyümölcsstermelést be fogja mutatni, hogy gyümölcsstermésünknek új piacot nyerjünk. Felhivatnak tehát azon termelők, kik e kiállításon termelvényeiket be akarják mutatni, hogy folyó évi július hó 15-éig bejelentéseiket Molnár István orsz. gyümölcsészeti miniszteri biztos urhoz Budapest (Kertészeti intézet) küldjék be. Kiállítható: gyümölcs, bor, szesz, aszalványok befőtt stb.

— **A primási birtokok bérbeadása.** Az esztergomi főkapitánal consistoriumot tartott a bérbeadás ügyében. Ime a szerződés rövid foglalata: 1. A gazdatiszteket, a menyiben lehet, köteles az új bérlő megtartani. 2. A gazdatisztek nyugdíjazása csak a hercegprimás engedelmével történhetik. 3. A javadalom albérlésbe a hercegprimás akarata ellenére nem adható. 4. A hercegprimásnak a javadalomért járó évi 360,000 frt bérösszeg biztosítva legyen. A szakaszok közül egyet sem fogadtak el vita nélkül s így a szerződésnek csak kis részét tárgyalták le. Állítólag, ha a most terve vett bérbeadás nem sikerül, ugy a primás gazdatiszteit szólítja fel a 360,000 frtos együttes ajánlattételre.

— **Árpavásár Galgócson.** A nyitrai megyei gazdasági egyesület által Galgócson rendezendő árpavásár határidejét a július hó 10-én tartott igazgató választmányi ülésen augusztus 24-ére tűzték ki. Kezdeté délelőtt 10 órakor, vége este 6 órakor. Minta gyanánt egy vászon zsákocskában minden fajtából 4.75 krg. küldendő. Minták „Árpavásár rendező bizottság, Galgóc” czim alatt augusztus 14-től 18-ig küldendők. A vásárra más megyebeli termelők és nem tagok is küldhetnek mintákat, de ezek minden minta után 1 frt helypénzt tartoznak fizetni.

— **Gazdák mindazt a mire gazdaságukban** magvak és műtrágyákból szükségük van, a legmegbízhatóbb, legjobb minőségben és legjutányosabban Mauthner Ödön budapesti magkereskedéséből szerzik be, mely idevonatkozó árjegyzékét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi. Minden rendelés még beérkezte napján elintéztetik.

— **Keresetetik bérbe adó birtok, teljese** sen magyar vidéken, ha lehet fölszerelve, 1000—2000 frt bérösszegig. Mielőbbi átvétele kívánatos. Ajánlatok lapunk szerkesztőségéhez intézendők.

— **Egy kitűnő bizonyítványokkal bíró** nős gazdatiszt, nyolcz éves gyakorlattal, ki önállólag kezelte nagyobb birtokokat megfelelő állást keres magának. Bővebbet a kiadó-hivatal

Piaczi értesítő.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Nem hallatszott, hogy e héten lóherére, vagy luczernára kötések történtek volna, ellenben mubarnak és tarlórépamagnak tovább is meglehetősen nagy kereslete volt. Új termései mustármag 16 frtjával lett kínálva, de nem volt eladható, mert tekintve azt, hogy jelenleg csak kiviteli célra történnek a vásárlás, ezen ár tulajdonosnak találtatott. Új borbore a hét elején 26 frtjával lón vásárolva, de később a francia és olasz piacokról érkezett jóval olcsóbb ajánlatok folytán ára nálunk is visszament. Baltacimból egy nagyobb tétel a termelő állomásán 100 kilonként 11 frtjával lett fizetve.

Kimutatás.

Debreczen sz. kir. városban az 1894. év. Julius hó 17-én tartott marhavásárról.

Ló felhajtattott 300 darab, eladatott 210 darab. — Marha felhajtattott 870 drb, eladatott 390 darab. — Sertés felhajtattott 5250 drb, eladatott 4860 drb.

Erdélyi piaci árak.

(Arak krajczárokbán.)

A piaci cikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	Kézdi-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Segesvár
Tiszta buza .	mm.	715	678	630	525	880	731	740
Elegy buza .	"	590	685	520	400	580	667	545
Rozs	"	520	462	455	380	525	486	430
Árpa	"	—	438	—	—	—	613	—
Zab	"	780	565	660	300	800	674	666
Törökbuza . .	"	525	565	455	350	525	456	493
Széna	"	300	400	300	180	500	200	180
Alomszalma .	"	200	110	100	90	300	140	120
Tüzifa	km	330	250	300	300	260	350	280
Marhahus . .	kg.	44	44	48	40	44	62	48
Julius		14	5	5	31	17	13	12

A piaci cikkek	Mérték	Sepső-Szent-György	Sz. mostyvári	Szász-Régen	Szászváros	Székelly-Udvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza .	mm.	680	650	680	725	728	560	650
Elegy buza .	"	600	520	550	600	610	500	475
Rozs	"	450	400	450	500	460	400	475
Árpa	"	450	500	—	500	—	—	—
Zab	"	500	580	580	625	670	600	650
Törökbuza . .	"	520	500	540	500	530	530	475
Széna	"	450	180	180	250	200	—	150
Alomszalma .	"	200	100	90	120	120	—	30
Tüzifa	km.	200	250	200	200	240	240	265
Marhahus . .	kg.	44	40	32	44	40	40	44
Julius		18	16	12	23	17	13	24

A piaci cikkek	Mérték	Szász-Sebes	Csiksztereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébetváros	Fogarás	Brassó
Tiszta buza .	mm.	600	781	650	640	700	770	590
Elegy buza .	"	500	700	630	400	550	700	360
Rozs	"	400	555	500	380	500	400	340
Árpa	"	—	541	—	360	—	—	370
Zab	"	325	625	540	360	700	666	270
Törökbuza . .	"	350	625	510	420	500	475	360
Széna	"	200	250	390	—	250	200	290
Alomszalma .	"	100	100	180	—	140	150	120
Tüzifa	km	250	190	220	300	280	280	300
Marhahus . .	kg.	44	36	32	40	44	44	48
Julius		30	17	17	29	18	13	15

Budapesti áru- és értéktőzsde.
Gabonatőzsde.

A búzüzlet bágyadt irányt követett. A kínálat gyöngye volt ugyan, de a malmok semmi vásárlási kedvet sem mutattak és mindössze csak egy pár apróbb tételt lehetett csak nagy nehezen e'adni. Rozs is bágyadt volt és 5 krral olcsóbbodott; a többi gabonaneműekben csak gyér forgalom volt, változatlan árak és irányzat mellett.

Hivatalos effektív-árak:

	frtól.	frtig.
Buza	6.85	7.20
Rozs	4.90	5.00
Zab	6.80	7.15

Határidőüzlet.

Mérsékelt forgalom mellett alacsonyabb amerikai gabonaárakra bágyadt irányban nyílt meg, később azonban véleményvásárlásokra némileg megszilárdult.

Értéktőzsde.

A tőzsde irányzata változatlanul szilárd. A spekuláció figyelmét mindinkább az aratási hírek s az export javult esélyei kötik le, s a nemzetközi vasutak kedvező árfejlődése ma erősebben halad előre s különösen az osztrák-magyar államvasut árjavulása mintegy 2 frt 50 krra rug. A helyi piacon realizálások voltak tulnyomók s az előző napokban rohamosan felszökkent iparértékek kevéssel alacsonyabb árfolyamokon kerültek forgalomba. Valuták s érezváltók a külföldi arbitrage keresleti tevékenységének csökkenésével kapcsolatban valamivel feszebben záródnak.

Kolozsvár, 1894. Julius 19 -ről. Tiszta buza 5 frt 80 kr. 6 frt 60 kr. Rozs 4 frt 20 kr. 4 frt 30 kr. Törökbuza 4 frt 40 kr. 4 frt 50 kr. Zab 6 frt 20 kr. 6 frt 40 kr. Széna 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. Métermázsánként. Fa kemény nem usztatott 3 frt. (Köbméter.) Fagygyugyertya öntött 44 kr. Marhahus 50 kr. Konyhaliszt 6 kr. Rizs 20 kr. Gyöngykása 20 kr. Borsó 18 kr. Lencse 18 kr. Paszuly 8 kr. (Kilogrammonként.) Burgonya 3 frt. (Hectoliter) Savanyu káposzta 5 kr. Savanyu répa 10 kr. (Kl.) Kósó 9 kr. Disznózsír 64 kr. Bors 1 frt 50 kr. Hagyma 10 kr. Fokhagyma 20 kr. (Kilogramm)

Sertésvásári jelentés. Budapest-Kőbánya. 1894. Julius 13-án. Az üzlet csendes volt.

Heti átlagárak: magyarválogatott árú 320-380 klg. nehéz 43-43 1/2 kr. 280-300 klg. nehéz 43-44 kr. Öreg 300 klg. tuli 42-42 1/2 kr. Vidéki sertés 42-43 1/2 kr. Szerb 41-43 kr. Román — kr. tiszta klgk. páronként 45 klg. ételsúly levonás és 4% engedmény szokásos.

Eléség árak: Tengeri frt 5.25. Árpa frt 6—Kőhánán átvéve.

Felelős szerkesztő és kiadó:

Szenterzsébeti Szakáts Péter.

Segéd szerkesztő: Nagy Kálmán.

HIRDETÉSEK.

Birtokomon

ISPÁNI ÁLLÁS

betöltendő.

Pályázhat magyar és német nyelvet tudó, legalább egyszerű könyvvitelben jártas, ki tehenészet és sertészethez ért.

Előnyben részesülnek kik homoki birtokot kezeltek

Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal:

WAHRMANN ERNŐ,

Wahrmann major

u. p. Tököl, Csepelsziget.

278. (1-3)

RADNA-BORBÉREK

(Beszterce-Naszódvármegye.)

Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület fürdője.

A legszebb vidéken, fenyvesek közt fekszik. Körülötte az Ünökő, a gyopáros Korongyos, Krecsnnyel, Omuluj, Klaj hegyek. Nem messze a történelmi nevezetességű borgói és radnai szorosok. Fekvése a legfenségesebb. A völgy, hol a fürdőtelep van, öserdők örökzöldjével csodás szépségű. Bukovina-felé kapuja a híres Ördögszoros a Bántint és Gábor szirttel és tovább sötét és bizarr szirtözegek mindenhol. A tölgy-, bükk- és fenyves erdőből ozonos levegő terjed szét és hűs patakok édes moraja zug felénk. Vize kitünő vasas savanyu víz. Vastartalma 10° C Hasonmása a hír eves karlsbrunni, charlottenbrunni és kryncái vizeknek. Orvosi értéke felülmúlja ezeket.

Vérszegényeknek páratlan hatása.

Kolozsvártól — Besztercezig vasuton. Besztercztől kocsin lehet ide jutni (6 frt).

Szobák ára mérsékelt. Az E. K. E. vendéglőjében 80 krtól 1 frt 70 krig kaphatók kényelmes berendezésű, elegáns szobák Gyógydíj 1 frt. Koszt: ebéd (4 tál étel) 80 kr, vacsora 50 kr. Meleg fürdő 35 kr, hideg fürdő 10 kr.

Fürdőorvos: GELEI LAJOS dr. (4-5)

A fürdőknek hivatalos lapja az „ERDELY“
A fürdőt kezeli az E. K. E. radna-borberei osztálya.

A magas fekvés, a gyönyörű erdős környezet, a pompás hegyi utak, a fenyvesek kigőzölgéstől fűszeres, friss, tiszta levegő, a kitünő viz, az érdekes kiránduló helyek: a legelső klimatikus gyógyítóhelytették e fürdőt:

Fürdő időszak kezdete jul. 1., vége szept. 15.

Kérdezősködőknek kimerítő felvilágosítással szolgál az E. K. E. főtitkári hivatala Kolozsvárt (Jókai-utca 11. sz.), vagy a radna-borberei osztály-elnöksége Ó-Radnán.

A nyári idő alatt naponként közlekedő postáját.

Kolozsvárt, 1894. jun. hó.

Telefon 76.

AZ ELNÖKSÉG.

30 év óta udv. istállóiban, valamint katonai és polgári nagyobb istállóiban is, használatban, nagyobb erőfeszítések előtt és után erősítőszül; továbbá ficzomodások, rándulások, az inak merevsége s más ily alkalmaknál; képesíti a lovat kiváló teljesítményekre idomításnál

Kwizda-féle Restitutionsfluid
mosóvíz lovaknak. Egy palackkal 1 fr 40 kr. o. é.

Kapható Ausztr.-Magyarország gyógyszer-táiraiban és drogistáinál.
Fő letét:

Kwizda Ferencz János

oszták cs. és kir. és román kir. udv. szállító ker. gyógyszer. Korneuburgban, 221 (8-15) Bécs mellett.

Tessék a fönnebbi védjegyekre ügyelni, s a vételnél határozottan kifejezni:

Kwizda-féle Restitutionsfluid.

BIZTOS HATÁSÚ HASZNÁLATA NEM VESZÉLYES

LAWES FELE
GYAPYUMOSO SZEREL

JAVÍTOTT
GYAPYUMOSO
POR

LAWES FELE
VEGYESZETI RESZVENY-TÁRSASÁG
FÖRÁKTAR 59 MARK LANE LONDON

BIZTOS HATÁSÚ GYÓGYSZER A RÜH ELLEN

MAGYARORSZÁGI RAKTÁR: NERUDA NÁNDOR URNÁL
BUDAPESTEN: KOSSUTH LAJOS UTCZA.
KÉPVISELŐ KRALUPPER, E.C.
KIRÁLY UTCZA 69 SZ.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

265. (5-10) Budapest, Alkotmány-utca 81.

ADRIANCE PLATT & Co

new-yorki gépgyárosok

kizárólagos

Fűkaszaló-,

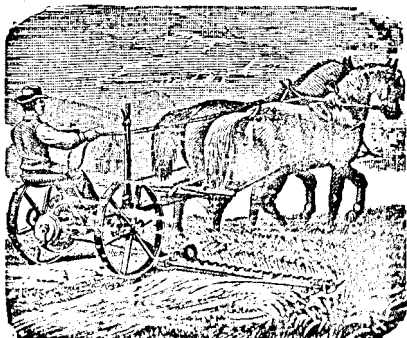
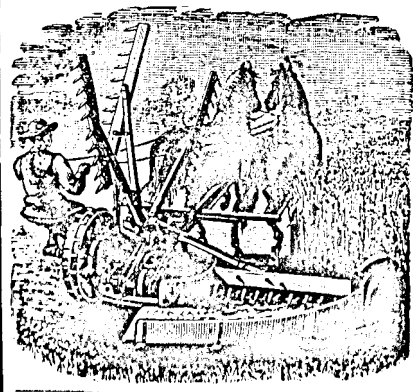
Marokrakó-,

Arató-, és

Kéveköto arató gépeire.

Kitünő magyar bizonyítványok.

Arjegyzéket kívánatra bérmentve küldünk.

„AZURIN“ 1 frt 25 kr. klgként. | Eredeti Vermorel-féle „ECLAIR“ permetező, szabad csomagolással 21 frt. | „RÉZGÁLIGZ“ 25 frt mmázsánként

Gépolaj, kocsikenőcs,
zsákok, ponyvák,

és egyéb gazdasági szükségleti cikkek

SZÁVOSZT ALPHONS

cs. és kir. udv. szállító

magkereskedése

és gazdasági cikkek üzletében

BUDAPEST, V., Arany János-utca 11. sz.
szerezhetők be a

legjutányosabban.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

236. (18-x)

Eladó 7 drb.
 2¹/₄ éves tenyész-bika
 249. (10-x.) (magyar fajta)
Solymosy László
 teremei birtokán.
 u. p. Nagy-Teremi
 Kis-Küküllő megye.

Javitott szerkezetű
 szab. Ásványi-féle
Aranka irtó
 eszköz.
 Kapható Budapesten Detrich Gy. gépgyárosnál
 Lipót-körut 30., továbbá Kolozsvárt Kiss E. vaskereske-
 dőnél.
Ara 18 forint.
 Az eszköz kezeléséhez való utasítás, valamint mű-
 ködéséről szóló bizonyítványok fentti címeknél bérmentve
 kaphatók. 246. (11-x)

„HUNGARIA“
 országos magyar vajkiviteli részvénytársaság
 értesíti
 a t gazdaközönseget,
 hogy irodáját Budapesten, Dalszínház-utca 10.-sz.
 a. megnyitotta és vajtermelésre vonatkozó bejelenté-
 seket elfogad és vajszállítási szerződéseket köt; a vaj-
 átvételt azonban csak f. é. október hó 1-én kezdi meg.
 Ennélfogva felkérjük a t. gazdaközönseget mi-
 előbbi bejelentkezésre, mert egy vajtermelésre beren-
 dezendő tejjgazdaság felszerelése tekintettel a már is
 beállott tömeges megrendelésekre legalább is 8 hetet
 vesz igénybe.
 Részletes, az egész okszerű vajtermelést rövi-
 den tárgyaló szó- vagy írásbeli felvilágosításokkal leg-
 nagyobb készséggel szolgálunk.
 A „Hungaria“ országos magyar vajkiviteli rész-
 vénytársaság igazgatósága.
 Báró Jósika Gábor s. k., Kunkel Imre s. k.,
 elnök. vezérigazgató.
 274. (3-4)

Münzer-féle kárpát-kaszák postacsomagokban

valódiak csakis ezen belajstromozott védjegyel.

Könnyen kezelhető, alkalmas alakjuknál, könnyűségükkel, röpke-hordképességükkel, egyenletes szilárdságuknál és felülmulhatatlanul sokáig tartó élességükkel fogva a világkereskedelem legelső árucikkjeiként ismeretesek.

E kaszák kétszeresen finomított, olyan ezüst-különlegességi-aczélból vannak gyártva, melynek előállítása végett a legnemesebb érczek olvasztatnak egybe úgy, hogy azok megbecsülhetetlen jó tulajdonsága a legnagyobb szilárdságnak a legnagyobb nyújthatósággal való egyesülésben rejlik.

Lapjuk finom, homorúan kovácsolt, szilárd, merev feszültségű, de ruganyos is. A kaszák éle hajszálvékonyan, de egyenletes (4 milliméter) szélességben már eleve végig ki van kalapálva, mely körülmény szakértői vélemény szerint a helyes és egyenletes keménységnek és nyújthatóságnak (szívósságnak) a legmegbízhatóbb ismertető jeléül tekintendő.

Ezen kialakítás több napon át betart; a kaszák éle csak jelentéktelenül kopik úgy, hogy azokkal egyszeri kőszerűlésre körülbelül 100-130 lépésre lehet akár a sörtekemény hegyi-sarjut, akár pedig a legsűrűbb növésű gabonát aratni.

A szállított kaszák mindegyikének egyenlő jó minőségeért, valamint a felsorolt tulajdonságaiért teljes jótállást vállalunk!

A kaszákat a leginkább megfelelő hazai formában és tetszés szerinti hosszúságban a következő áron szállítjuk:

A kasza teljes hossza könyökkel együtt cmtrekben:	60	65	70	75	80	85	90	95	100	105	ctm.
Ara darabonkint	1.-	1.05	1.10	1.20	1.30	1.40	1.50	1.65	1.80	2.-	frt o. é.
5 kilogrammot nyom:	14	13	11	10	9	8	7	6	6	5	darab

1 darab 1/3 klg. súlyu alkalmas kárpát-kaszák ára 15 kr. — 1 darab kaszához való kalapács ára 1 frt.

A szétküldés igen gyorsan csakis készpénzfizetés, avagy utánvétel mellett postán történik. A postaszállítási-díjat mi fizetjük ki és pedig úgy, hogy 5 klg. súlyu postacsomagért 30 krt számítunk. Ha legalább is 10 kasza rendeltetik meg, akkor a szállítási költségnek csak felét számítjuk, 20 kasza vásárlásánál pedig a postacsomag bérmentesen szállítatik.

(7-x) **Levelezés bármely nyelven.**

Csoportos megrendeléseknél, ha a gazdák nevei velünk közülnének, minden egyes kaszára névmutató-czédulát ragasztunk.

MÜNZER ÉS TÁRSA BÉCSBEN.

Raktár TAUFFER FERENCZ utóda czégnél **KOLOZSVÁRT.**
 Az első szegedi cs. és kir. szabadalmazott
Műtrágyagyár Részvénytársaság
 ajánlja a nagy érd. gazda közönség figyelmébe saját gyártmányu és szavatolt
 növényi-tápanyag tartalmu
phosphor } **műtrágyáit**
nitrogén }
kali }
 nemkülönben szabadalmát képező
k ü l ö n l e g e s s é g e i t
 mindennemű gazdasági növényekre.
 A gazdaközönség kényelmére gyártmányainkból állandó nagy raktárt tart
TAUFFER FERENCZ utóda magkereskedő cég KOLOZSVÁRT.
 Árjegyzékét és a műtrágyák alkalmazására vonatkozó vezérfontat bárkinek kész-
 séggel küld.
az igazgatóság.
 117 (29-x)

A magas kormány kezdeményezése folytán 3,000,000 frt alaptőkével alapított
Hungária műtrágya-, kénsav- és vegyi ipar
részvény-társaság
 ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitűnő minőségű műtrágyáit; csontliszt-, spodium-, am-
 moniak és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet,
Répatrágyát,
 ehilisalétromot, kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-,
 répa-, rét-, kender- stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltetnek. —
 Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: **Külső-soroksári-út,**
 régi lóverseutytér, vagy **Kiss Ernő** vaskereskedő **Kolozsvárt,** a ki az erdélyi részekre **egyedüli**
 és **kizárólagos** nagy raktárt tart; honnan a műtrágya anyagok közvetlenül és **jutányos** áron
 beszerezhetők — szavatolt belérték mellett — bármily mennyiségben.
 Gyárak: **Budapesten és Zsolnán.** Posta és távirahivatal Budapest kénsavgyár.
 201. (29-x)

Mindennemű műtrágya. Répatrágya.

Előnyös biztosítási szerződés az „Erdélyi Gazdasági Egylet” tagjai részére.

A biztosítás, és pedig úgy a tűz-, mint a jégbiztosítás jelentőségéről és nagy közgazdasági fontosságáról beszélünk teljes felesleges; mert nincs intelligens ember hazánknak, ki előnyeit be ne látná és ne tudná. Mindnyájunk szívesen adóztatja meg önmagát, midőn a biztosítási díjakat fizeti. E mellett a biztosítási díjak, a biztosítási intézmények fejlődésével, a biztosításoknak mind szélesebb körben való terjedése által, fokenként olcsóbbakká kell válniuk természetesen. Tényleg úgy is van, a biztosító társaságok közt levő verseny pár év alatt is nagyon leszállította a díjtételeket. Mindezen kedvező körülmények közt be kell vallanunk, hogy általában a díjtételek most is nagyon magasak. Magasak kivált a gazdákra nézve, kik amúgy is nagyon megvannak terhelve. Emeli ezen megterhelést azon körülmény is, hogy javai mind oly természetűek, melyeket mind kell biztosítani; egyrészeket kétszeresen is, majd jég, később tűz ellen.

Az erdélyi gazdasági egylet — hivatásánál fogva is — figyelemmel van a gazdaság közönség minden irányu érdekei iránt; arra is kiváló szult fektet, hogy tagjai biztosítási ügyletekben, a lehető legmesszebb menő kedvezményekben részesüljenek.

Sietünk tehát minden érdeklődővel örömmel tudatni, hogy ez alkalommal törekvésünket teljes eredmény koronázta, a mennyiben sikerült hosszas és alapos tárgyalások után egy első rangú, 56 év óta közhasznú és igazán solid működéséről, előnyösen ismert, belföldi biztosító társulattal, nevezetesen: az „Adria” biztosító társasággal oly szerződési viszonyra lépni, mely mindenestre egyesületünk, mint erkölcsi és kigazott szervezettel bíró testületnek sulya és ágisa alatt t. tagjainak kiváló előnyök mellett, úgy a díjak olcsósága, mint a feltételek kedvező és liberális limitálása körül, oly kedvezményeket és garanciákat biztosít: melyeket egyes felek maguknak megszerezni nem képesek és a milyeneket a versenyzésre felhívott biztosító társulatok egyike sem tudott nyújtani.

Ugyanis az „Erdélyi Gazdasági Egylet” 12 évre szóló szerződést kötött az „Adria” biztosító társasággal, mely 1838-ban, tehát 56 év előtt alakult s 34 millió forint vagyonbiztonsági tőke fölött rendelkezik.

A szerződés értelmében az egylet tagjai oly kedvezményekben részesülnek, melyeknél messzebb menők a biztosítási ügy jelen körülményei között el nem érhetőek. Mivel a szerződésben előre megállapított és már magában legolcsóbb díjakon, valamint 10 éves biztosításoknál szokásos 20% engedmény, vagy 2 ingyen éven kívül minden egyleti tag tűzbiztosításainál külön 25%, azaz huszonöt százaléké díjengedményben, jégbiztosításoknál pedig öt százaléké engedményben részesül, az „Adria” biztosító társulattal kötött szerződés alapján.

A jégbiztosításokra szintén kedvező feltételeken kötött a szerződés, a mennyiben minden egyes Erdélyi Gazdasági Egyleti tag, tekintet nélkül a biztosítandó összegre, a mindenkor tiszta díjakból külön 5% engedményben részesül; ha pedig a biztosítandó összeg 10,000 frtot elért, vagy azt meghaladja, az ilyen esetben, jutalék címén 5% kedvezményt nyer.

Bővebb felvilágosítást készséggel nyújt az „Erdélyi Gazdasági Egylet” titkári hivatala (Kolozsvár, belközép-utca II-ik szám), vagy az „Adria” biztosító társulat erdélyrészi vezérügynöksége Kolozsvárt.

Ezen szerződés létrejöttét és életbe léptét, melyhez hasonló kedvezmények ez idő szerint, sem a kölcsönösségen alapuló biztosító szervezeteknél, sem bármely más társulatnál el nem érhetőek, — örömmel tudatjuk, annnyival is inkább, hogy ez által is oly kedvezményekben részesítjük tagjainkat, mely magában is érdemessé teszi — önhittség nélkül szólva — egyletünk tagjává lenni, ha nem is tekintjük ezen kívül a más téren nyújtott kedvezményeket és ha egész figyelmen kívül hagyjuk azt, hogy közgazdasági téren, minden gazdának vannak kötelességei: első sorban részt venni benne.

Az „Erdélyi Gazdasági Egylet.”

Uj! Az „Excelsior Hungaria” Uj!

szabadalmazott

**Peronospora
fecskendő,**

ez idő szerint a
legjobb, legegyszerűbb és legszaporább fecskendő

szőlők, fák stb megóvására a Peronospora ellen. Egyszerű szerkezete által a folytonos javítások ki vannak zárva. Négy csavar eltávolítása által szét-zedhető. Gummi tömitése nincsen.

A legtöbb szőlőszeti iskolában általánosan használatban. —
Ára 18 frt.

Egyedüli elárúsítás Kolozsvár és vidékére:

KISS ERNŐ

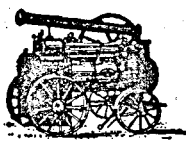
vaskereskedőnél,

KOLOZSVÁRT, FÓTÉR.

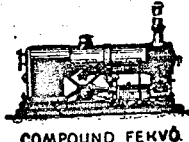
A „Hungaria” műtrágya-gyár részvénytársaság erdélyi főraktára.

Továbbá: gazdasági eszközök, háztartási és konyhaberendezési cikkek, épület- és butor vasalás, szerszámok, kátrányos fedőpapir, méhészeti eszközök nagy választékban

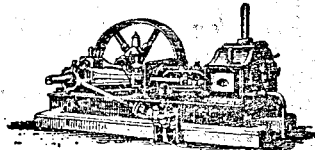
Uj! Árlappal ingyen és bérmentve Uj!
szolgálok.
259. (8-x)

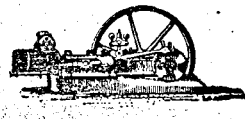
MARSHALL-féle GŐZMOZGONY

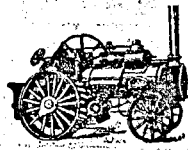
COMPOUND FÉKVŐ
GŐZMOZGONY

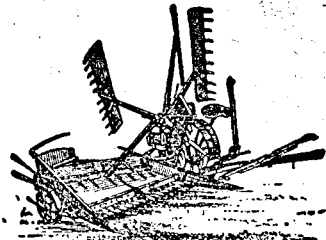
COMPOUND GŐZGÉP

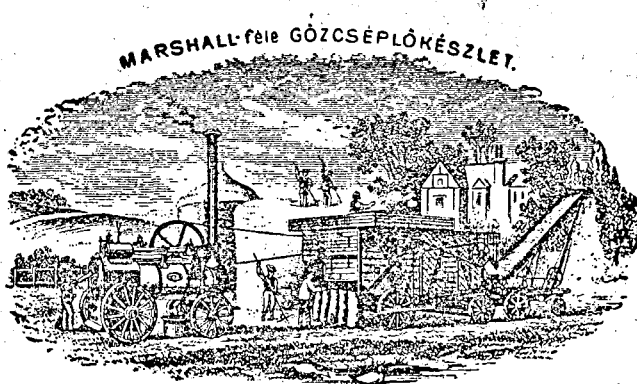
FÉKVŐ GŐZGÉP

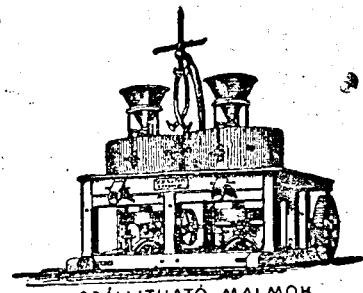
UTI MOZGONY

MARRISON MC GREOR & CO
ARATÓ ÉS FÜKASZÁLÓ GÉPEL

MARSHALL-féle GŐZSÉPLŐKÉSZLET

SZÁLLITHATÓ MALMOK
teljes malom-berendezésrel
minden rendszer személt

GRAEPEL HUGÓ

GÉP-ÉS ROSTALEMEZ-GYÁR, MALOMÉPÍTÉSZET

MARSHALL, SONS & CO Limited

VEZÉRÜGYNÖKE.

BUDAPEST. V., KÜLSŐ VÁCZI-ÚT 46.

Arjegyzékek kívánatra bérmentve.

Kiváló gépek
Jutányos árak.
Kedvező feltételek

Kiváló gépek
Jutányos árak.
Kedvező feltételek

Megjelent: FROMMER A. HERRMAN utóda

119 Főútlelet: V. TÜKÖR-UTCZA 5. SZÁM. BUDAPEST Fiókútlelet: VI. ANDRÁSSY-UT 1. SZÁM. (35-39)

ŐSZI ÁRJEGYZÉKE

➔ ősszel vetendő magvakról, rózsákról, virághagymákról és diszfákról. ➔

Vásárol mindennemű GAZDASÁGI MAGVAKAT a legmagasabb áron.

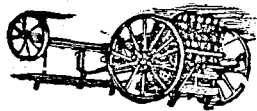

Mc Cormick

Fűkaszaló és aratógépek
a legjobbak a világon.

kitüntetve minden kiállításon.

petroleummotorok, gőz és jár-
gányeséplőgépek ekék, boronák, rost-
tár, trieurók, sorvető-gépek, kézi-
vető-gépek, kukuricza-morzsolók, szecska
és répavágók, daráló-gépek, malmok, ugy-
mint mindenféle gépek, szerszámok és eszközök
a gazdaság számára leg-
jobbán és legolcsóbban

kapható:

MÜLLER és WEISZ-nál
Budapesten
Váci-körút 76.

a nyugati pályaudvar közelében.

224. (12-12)

Tisztán kölesönös. — Részvényesei nincsenek.

Az összes nyereség a biztosítottak
javára esik.

**A legnagyobb és leggazdagabb
PÉNZINTÉZET**

a világon.

Biztosítéki alapja

907 millió frank.

THE MUTUAL
NEW-YORKI ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG.
ALAPÍTVA 1843.

Biztosít

emberéletet

legkülönbözőbb és

legelőnyösebb

módozatok szerint.

Prospektusokkal és tüzetesebb fel-
világosítással szolgál az (5-x)

Erdélyi aligazgatóság

Kolozsvárt, Belhid-utca 16. sz. alatt.

1894. Mezőberényi kiállításon sorvetőgépekre ismét egyedüli első díj!

Ventzky-féle füllesztőkre első díj!

Gyűjteményes kiállítás első díj arany oklevél!:

KÜHNE E. gazdasági gépgyára Mosonban.

244. (13-36)

(alakult 1856. évben.)

Főraktár: **Budapest, Váci-körút 21-ik szám,**

➔ 1894. augusztus 1-től Váci-körút 57a szám. ➔

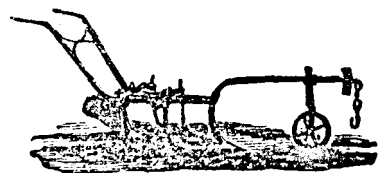
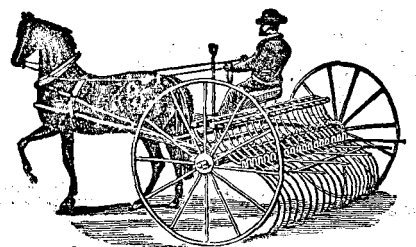
Ajánlja beállott idényre: mivelő eszközeit, lókapákat, töltőgetőket, új répagyomláló lókapát.

Amerikai rendszerű **HOLLINGSWORTH. HEUREKA** és **KEDVENCZ** szénagereblyéket.

Cséplőkészletek, rosták, konkolyozók, Lack-féle vasekék valamint a leglobb Laacke-féle szántó és rétboronák,
könnyű olcsó keftős ekék nagy készletben vannak raktáron.

**Hungaria, Mosoni, Jubileum
és Balance sorvetőgépek**

➔ mindig készletben. ➔

EGERESI műtrágya-gyár
KRAMMER J

termékeit. Talajvizsgálatok díjmentesen eszközöltetnek — Részletes árjegyzékkel szolgál a gyár központi irodája

Budapest, V. Dorottya-utca 9. szám.

202. (29-52)